

Postadres Postbus 24, 9410 AA Beilen
Telefoon (0593) 53 92 22
Internet www.middendrenthe.nl
E-mail gemeente@middendrenthe.nl

Aan de raads- en commissieleden
van de gemeente Midden-Drenthe

Bezoekadres
Beilen Raadhuisplein 1
ma, wo, vr 8.30 – 16.30
di 8.30 – 14.30
do 8.30 – 20.00
Smilde Elzenlaan 10
ma 8.30 – 12.00

Datum: 12 mei 2020
Behandeld door: Tiny van Hoek
Zaaknummer: 1297824
Onderwerp: Drijvend Zonnepark De Mussels van Groen Leven

Bijlagen: 3

Geachte raads- en commissieleden,

In de vergadering van de raadscommissie Ruimte en Groen van februari 2020 hebben wij u medegedeeld dat wij een aanvraag om een omgevingsvergunning ontvangen hebben van Groen Leven. Het betrof de aanleg van een drijvend zonnepark op de zandwinplas van de firma Beugel aan de Mussels te Beilen.

Wij hebben toen de toezegging gedaan om u te informeren over de afhandeling van deze aanvraag. Dat doen wij met deze brief.

Het project

GroenLeven heeft een aanvraag om een omgevingsvergunning ingediend voor een drijvend zonnepark bij de zandwinning aan De Mussels 2, te Beilen. Initiatiefnemers hiervoor zijn Beugel Infrastructuur en GroenLeven. Hiervoor is GroenLeven een samenwerkingsverband aangegaan waarbij Beugel Infrastructuur over de zandwinningsplas beschikt en GroenLeven de beschikking heeft over de noodzakelijke aansluitingen op het elektriciteitsnet. Daarbij zal GroenLeven optreden als ontwikkelaar. Het is een zonnepark van maximaal 14 hectare. De oppervlakte van de plas is ongeveer 20 hectare.

Er is SDE+ subsidie toegekend door het RVO en er is een ruime netwerkaansluiting.

Het initiatief is niet passend binnen het bestemmingsplan. Groen Leven heeft daarom een tijdelijke omgevingsvergunning aangevraagd. Deze omgevingsvergunning doorloopt de reguliere procedure.

Verlening omgevingsvergunning

Wij hebben besloten de omgevingsvergunning te verlenen. Om dat uit te kunnen leggen, moeten we eerst een uitstapje maken naar de zogenaamde zonneladder / voorkeursvolgorde.

Wat is een zonneladder?

Op 2 oktober 2018 en 28 mei 2019 heeft de Tweede kamer de moties Dik-Faber aangenomen. In deze moties werd de zorg over zonneparken uitgesproken, omdat deze ertoe kunnen leiden dat landbouwgrond verdwijnt. In de moties werd het kabinet verzocht om in samenspraak met decentrale overheden een zonneladder op te stellen voor inpassing van zonne-energie. Het kabinet heeft vervolgens uitgesproken in de ontwerp Nationale Omgevingsvisie:

'Er is een voorkeur voor het realiseren van zonnepanelen op daken. Daarna hebben onbenutte terreinen in bebouwd gebied de voorkeur. Er zullen echter ook locaties in landelijk gebied nodig zijn. De voorkeur ligt daar bij gronden met een andere primaire functie dan landbouw of natuur, zoals waterzuiveringsinstallaties, vuilnisbelten, binnenwateren of

bermen van spoor- en autowegen. (...) Deze voorkeursvolgorde wordt meegenomen in de Regionale Energiestrategieën (RES)'

In de ConceptRES, die in mei op de raadsagenda staat, is aangekondigd dat de partners tot afspraken willen komen over de omgang met onze Drentse landschappelijke waarden en kernkwaliteiten, met ruimte voor lokale invulling. De vier ruimtelijke principes uit het Klimaatakkoord vormen daarbij een belangrijke leidraad:

- Zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik;
- Combineren van opgaven;
- Vraag en aanbod dicht bij elkaar;
- Aansluiten bij gebied-specifieke kenmerken.

Een zonneladder is een middel om zuinig en zorgvuldig met de ruimte om te gaan. Een heel concreet voorbeeld van een voorkeursvolgorde is de Constructieve Zonneladder van de Natuur- en milieufederaties (NMF) (**bijlage**).

De Zonneladder in Midden-Drenthe

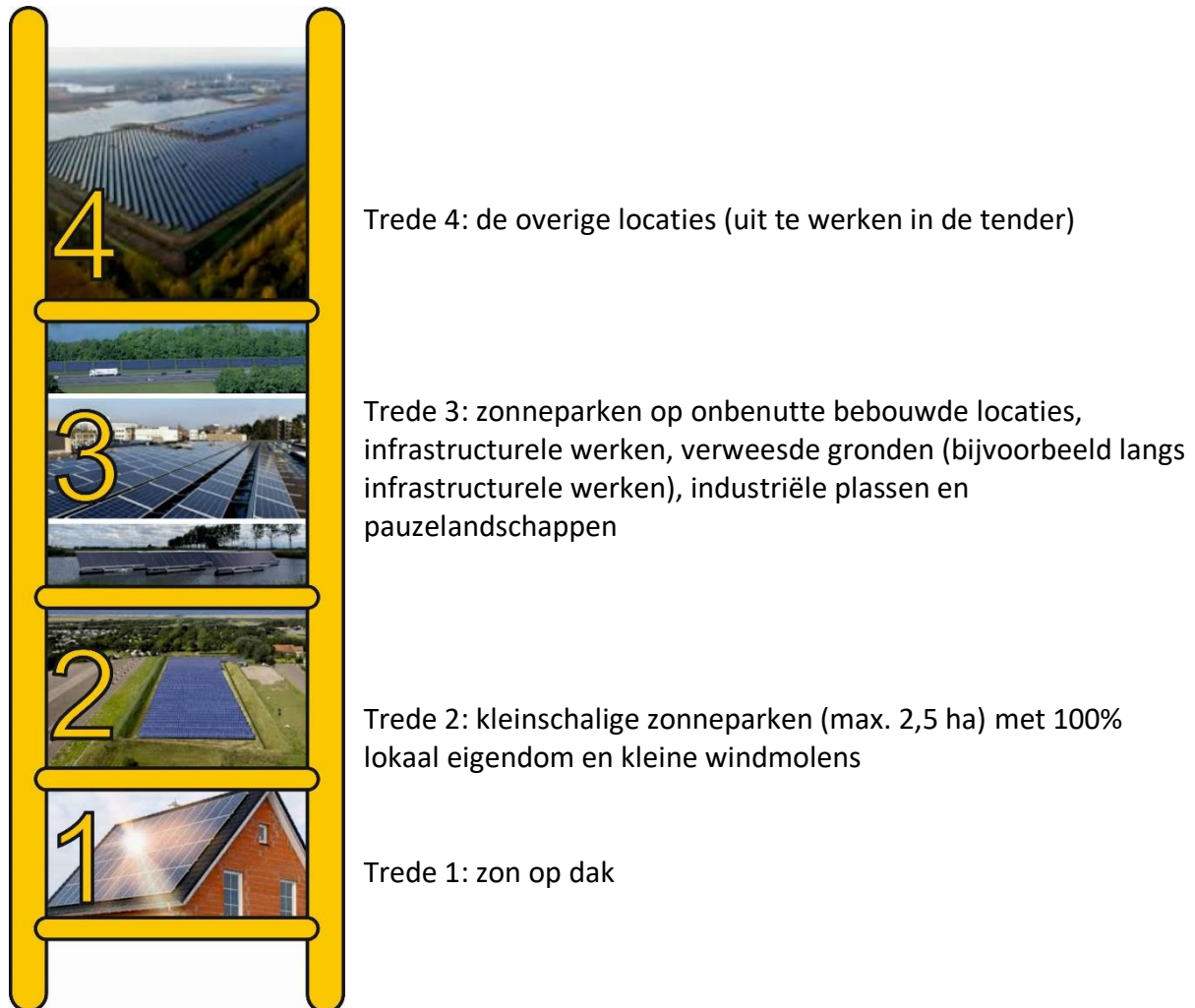
Met het vaststellen van de Duurzaamheidsvisie heeft uw raad de voorkeur uitgesproken om eerst zoveel mogelijk zon op dak te realiseren. Daaraan is een hoge ambitie, 200 Tj, gekoppeld. Ook heeft u uitgesproken ruimte te willen creëren voor kleinschalige zonneparken en voor kleine windmolens bij bijvoorbeeld agrarische bedrijven.

Hiermee heeft u een begin gemaakt met het vaststellen van een voorkeursvolgorde voor het toepassen van duurzame energieopwek. Namelijk als eerste zon op dak, daarna kleinschalige zonneparken en kleine windmolens, en daarna pas grootschalige zonneparken.

Tijdens de dialoogsessies die we gehouden hebben in het kader van de Duurzaamheidsvisie, hebben onze inwoners aangegeven waar ze ruimte zien voor zonneparken. Ook daaruit blijkt ook een voorkeursvolgorde. Inwoners vinden het belangrijk dat de daken voorrang krijgen (trede 1 van de zonneladder van de NMF). Ook werden infrastructurele werken genoemd (trede 1 NMF), bijvoorbeeld bermen en geluidswallen. Meervoudig landgebruik werd genoemd: bijvoorbeeld het VAM-terrein (trede 1 NMF). Industrierterreinen werden genoemd (trede 1 NMF). Ook het gebruiken van restgronden (trede 2 NMF). Zandwinplassen werden vaak genoemd als goede locatie voor zonneparken (trede 2 NMF). Ook werd benoemd dat waardevolle landbouwgrond (trede 4 NMF) en de toeristische waarde (treden 3 en 4 NMF) gekoesterd moeten worden. (*bron: Participatiedocument Duurzaamheidsvisie*)

Wij leiden daaruit af dat onze inwoners de voorkeur geven aan de tredes 1 en 2 van de zonneladder van de NMF. Bij de tredes 1 en 2 van de NMF is sprake van locaties die als het ware 'over' zijn, of geen andere functie hebben. De zogenoemde no regret-locaties. Dit zijn locaties waar een zonnepark zodanig weinig uitstraling heeft, dat je er niet snel spijt van zult hebben. En we leiden uit de dialoogsessies af dat er bij de tredes 3 en 4 van de NMF een zorgvuldige afweging moet plaatsvinden, omdat waardevolle landbouwgrond en de toeristische waarde gekoesterd moeten worden.

We hebben al deze informatie (het idee van de zonneladder van de NMF en alles wat we hebben opgehaald) samengevoegd en daaruit volgt dan de volgende zonneladder voor Midden-Drenthe:

De bovenste categorie is een heel brede, die verder gespecificeerd zal worden in de tender. Zo is er bijvoorbeeld een onderscheid denkbaar tussen gronden met een lage landbouwkwaliteit en gronden met een hoge landbouwkwaliteit. Of is een zonnepark waarbij meerdere beleidsdoelen samen komen, bijvoorbeeld een buffer langs een natuurgebied, wenselijker dan een zonnepark op kale landbouwgrond.

De zonneladder in de tender

In de tender willen wij zoveel mogelijk sturing op de zonneladder van Midden-Drenthe geven. Dat betekent dat inschrijvers met een plan voor zon op dak beter zullen scoren dan grootschalige zonneparken in het buitengebied.

De zonneladder van Midden-Drenthe wordt daarom als wegingsfactor in de tender meegenomen. Dit is een mogelijke uitwerking:

Initiatieven in trede 3 scoren hoger dan die in trede 4. Dat betekent dat initiatieven in trede 4 die lagere score moeten compenseren, bijvoorbeeld door een verdergaande financiële participatie. Initiatieven in de tredes 1 en 2 scoren weer hoger dan die in tredes 3 en 4.

Om de initiatieven in tredes 1 en 2 te stimuleren, gaan we een inventarisatie doen. Van diverse (agrarische) ondernemers hebben we gehoord dat ze geïnteresseerd zijn om zelf duurzame energie te gaan opwekken. Op dit moment lopen de ondernemers er tegen aan dat ze vaak de opgewekte duurzame energie niet meer mogen terugleveren omdat er onvoldoende netwerkcapaciteit beschikbaar is.

We hebben bureau Synnovem daarom gevraagd om een inventarisatie voor ons uit te voeren om in beeld te brengen hoeveel (agrarische) ondernemers geïnteresseerd zijn in zon op dak, kleinschalig zon in veldopstelling of een kleine windmolen.

Met de inventarisatie krijgen we 1.) in beeld in hoeverre we invulling kunnen geven aan onze ambities en 2.) op welke locaties interesse is voor duurzame energieopwekking. Het laatste punt is erg belangrijk omdat wij als gemeente dan met Enexis in gesprek kunnen gaan over de noodzakelijke netwerkaanpassingen. Ons inziens heeft een gebundelde vraag meer effect, dan een afzonderlijke vraag per ondernemer. Door dit project parallel te laten lopen aan de maatschappelijk Tender benadrukken we dat we zwaar inzetten op zon op dak.

Naast een inventarisatie zal Synnovem ook een voorlichtende rol op zich nemen. In een aantal bijeenkomsten willen we ondernemers enthousiast maken om voor duurzame energie te kiezen. Om dit kracht bij te zetten, zullen we een aantal concrete business cases laten doorrekenen zodat ondernemers ook echt zien dat duurzame energieopwekking meerwaarde heeft.

Initiatieven voorafgaand aan de tender

Zoals gezegd gaan we de zonneladder van Midden-Drenthe in de tender verwerken en lang die weg aan uw raad voorleggen. Op de planning van de tender komen wij nog bij u terug.

Mochten uit de hiervoor genoemde inventarisatie concrete initiatieven komen, dan hoeven deze niet op de tender te wachten. Het zal hierbij altijd gaan om initiatieven uit de tredes 1 en 2 van de zonneladder van Midden-Drenthe. In de Duurzaamheidsvisie is opgenomen dat de tender niet voor deze tredes geldt.

Wij zijn van mening dat ook initiatieven in trede 3 niet moeten wachten op de tender. De gemeente Midden-Drenthe kent een bloeiende agrarische sector, maar de druk op de agrarische gronden is hoog. Vanuit de agrarische sector is daarom de wens geuit om agrarische gronden zoveel mogelijk te ontzien voor de ontwikkeling van zon. Ook tijdens de inwonerssessies kwam dit naar voren. Vanuit zuinig ruimtegebruik is het dan ook logisch om eerst zoveel mogelijk in te zetten op de gronden zoals genoemd onder trede 3 van de zonneladder van Midden-Drenthe. Er kan binnen deze gronden dubbel gebruik ontstaan en de landschappelijke impact is minimaal. En niet te vergeten: uit de inwonerssessies blijkt dat er draagvlak voor is.

Als deze initiatieven moeten wachten op de tender, wordt de mogelijkheid dat ze daadwerkelijk van de grond kunnen komen steeds kleiner, doordat de SDE-subsidie steeds verder afgebouwd wordt.

Let wel: deze initiatieven moeten wat ons betreft te allen tijde wel voldoen aan het Klimaatakkoord (streven naar 50% lokaal eigendom), het Manifest zonneparken Noord-Nederland (**bijlage**) en de Gedragscode zon op land (**bijlage**).

Daarom hebben wij besloten, omdat dit onze bevoegdheid als college is, dat aanvragen om een omgevingsvergunning voor zon op onbenutte bebouwde locaties, infrastructurele werken, verweesde gronden (bijvoorbeeld langs infrastructurele werken), industriële plassen en pauzelanden niet hoeven te wachten op de tender en dus in afwachting van de start van de tender al in behandeling worden genomen, mits zij voldoen aan het Klimaatakkoord, het Manifest en de Gedragscode.

Indien voor een zonnepark een uitgebreide omgevingsvergunning nodig is, is ook een verklaring van geen bedenkingen van uw raad vereist. Deze gevallen gaan dus ook ter instemming langs uw raad.

Terug naar het drijvende zonnepark De Mussels

Zoals gezegd heeft GroenLeven een aanvraag om een omgevingsvergunning ingediend voor een drijvend zonnepark, trede 3. GroenLeven heeft een netaansluiting en een aantrekkelijke SDE-subsidie. Zowel het recht op deze aansluiting als de SDE-subsidie, lopen binnenkort af. GroenLeven moet voor september 2020 het sein Start Bouw hebben gegeven, anders gaat het project niet door. Met andere woorden: GroenLeven moet zo snel mogelijk een omgevingsvergunning aanvragen en vervolgens toegekend krijgen van onze gemeente, wil het project door kunnen gaan.

Wij hebben het plan getoetst en zijn tot de conclusie gekomen dat het passend is in een goede ruimtelijke ordening. Heel belangrijk daarbij is dat de impact op de omgeving minimaal is. Wel is het zo dat de taluds van de plas niet stabiel zijn (zoals bij de meeste zandwinplassen). Daarom hebben wij aan de omgevingsvergunning de voorwaarde verbonden dat dit eerst hersteld moet worden, voordat de zonnepanelen geplaatst mogen worden.

Om te kunnen garanderen dat onze inwoners voldoende mee kunnen profiteren van dit zonnepark, hebben wij met GroenLeven een overeenkomst gesloten. Daarin staat dat een lokale partij (zoals een energiecoöperatie) uitgenodigd zal worden om mede eigenaar te worden van het project. Mocht dit niet goed van de grond kunnen komen, dan zal GroenLeven een aanzienlijke bijdrage doen in een gebiedsfonds. Daarnaast kunnen de direct omwonenden met korting zonnepanelen aanschaffen voor op hun daken. En uiteraard zal GroenLeven eventuele planschadeclaims volledig vergoeden.

Onder deze voorwaarden hebben wij dus de omgevingsvergunning verleend. Het gaat om een tijdelijke omgevingsvergunning, die de reguliere procedure doorloopt. Hiervoor is geen verklaring van geen bedenkingen van uw raad vereist. Los daarvan hopen wij uiteraard wel

dat uw raad in kan stemmen met deze ontwikkeling. Wij zijn in ieder geval van mening dat wij hiermee een mooie deal voor onze inwoners hebben bereikt en dat het goed is dat met dit plan wordt voorkomen dat er kostbare landbouwgrond wordt opgeofferd.

Informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Tiny van Hoek, beleidsmedewerker fysieke leefomgeving, te bereiken op maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdagochtend via telefoonnummer (0593) 53 92 96.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Midden-Drenthe,

de secretaris, de burgemeester,